

34/110

Byordning från Kyrkheddinge 1856.

Undertecknade Kyrkheddinge bymän och hemmans innehavare, hafva till framtida efterlefnad öfverenskommet om följande byordning:

Så framt ej hinder möta skall åldermans beställningen ombytas årligen i den ordning som förut varit dagen efter nyårsdagen, då den nya åldermannen bör mottaga Lådan med deri befintliga byns handlingar, samt möjeligen blifvande penningar till framtida redovisning. Åldermannen är skyldig att vaka öfver byns enskilda engelägenheter som hittils vanligt varit Och i sådant ändamål eger han rätt att derom utfärda Orders, och då dessa ej äro Lagstrijdiga böra hvarje åbo sjelf eller genom ombud på klockslaget deri sig inställa vid vite af Sexton 16 S Banco. och äfventyr att åtnöja sig med de närvärrandes beslut. samma vite bestämmes för den som försummar eller nedlägger orderna, hvilka vid samlingen bör återlemmas till åldermannen.

För dem, som ej godvilligt vill betala sina böter utlägge dem åldermannen genast förskotsvis, Och söke dem åter af den tredskande medelst handräckning hos konungens Befallningshafvande, på grund af denna öfverenskommelse; hvilken vi samtelige byemän anhålle måtte blifva fastställd Kyrkheddinge den 16 November 1856.

Per Larsson
No 4

Pahl Pehrsson
no 8

Ola Nilsson
no 8

Anders Pehrsson
no 3

Nils Larsson
no 9

Christen Larsson
No 6

Lars Jönsson
no 5

(An)ders Jonsson

Anders Ha(nsson)
no 7

Ola Andersson

LUNDs UNIVERSITET
FÖR NATURVETENSKAP

4270

Uppgifter önskvärda från följande byar:

Nyköping

När bytte åldermanssysslan innehavare? *Tid regnade hufvudet*

A decennium levstämman växer plodig.
En gammal tradition skedde ombytet var
Hur tillgick ombytet? *order leie samling hos den avgående*
"äldermanen" *dow den yngre bänne*
en ännu ej

Hur gick sysslan om på byamänner? Medborgar på 1/4
vare lig för att sedan fortsätta
i sammensordning.

Hade åldermannen ersättning för sitt uppdrag? Vad? *Trogen ersättan*

Vilka voro befriade från att vara ålderman? Ånka, husman, klockare,
präst etc.? *Cedast fastighetsägare såväl medelre som sti*

fär gäller sig i uppdraget, sonje gie medelre sedast
medelar att hålla frihet från sitt heder.

Funnos sexmän, bisittare, vångagömmare, höre? *Sådanna ha ej*
i varken rinni, rinni fars eller farfars tids, ty de skulle
rinni far ha lemnat därom.

Hur avlönades dessa? —

Beskriv ett åldermannasjille? Ett åldermannasjille här i Kyrkheddinge har i det närmaste icke särskilt intresse hos byborna - oftast kommer nio av de andra till den tertiärade åldermannen och de personer som skola berätta arvssedavifter och trakteras med en kopp kaffe och kaffegök - på stället där gamla traditioner hålls i helgdölen det sätter gäng i midsag också

I en grannförsamling, Morsheddinge var det oftast ett delaktigt sjille i dagsläget hos dem avspända och frukost hos dem tertiärade.

I Björkorp - (se ovan om bybornet) där jag var som ung med på nägra sjillen - var det rikteiga knutspäder - ju tättare bryns folk sätta plats till den avspända åldermannen också - ungdom och dans

Till församlingar. Kyrkheddinge, Lora heddinge, Lunnestorp, Västra
Uppsal lärmedelsab
Söder Örby slott Poststället Kyrkheddinge

Vilka varo äldermannens arbetsavgifter? Efter vad jag har minnas av de gamla härad. som tidesjärs förmil i "Bys län" skulle äldermannen tillse att portare varo rengjade innan dessa slappes ut. — tillse att gårdsgårdar varo hela och i behörigt skeik. Hur tillgåck var bejämning? I Regnleddning har stämmorua da bygg varit särskilda vägar vägaw gäng röjt sig och omläggning av vägtrummor, samt urvalt gräs och de jordan, mosskiffer, tvättplatser vid Haga (som flerst gecor lönande) som bygg äre utarrenderade av men. Kassan som upptar gävesvaran. Arrendavgifter av dessa jordan delas i regel efter hemmabostol di den uppgår till 100 kr. 1888 gävades hela "bys kassa" till veköp av bräun-om till seökhottare. Dic dävarande äldermannen fick neglelu. Bevärkeleg av bejämningen!

Skriv endast på denna sida!

Kyrkh.

4270

Här hölls bystämmor?

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

Var hölls stämmorna? På någon öppen, stensatt plats, under ett träd,
hos åldermannen etc.?

Hur sammankallades byamänner till stämma? Med horn, trumma, klocka,
budsticker, omgångsbrev etc.?

*Som föret aeqivits med ougaungs-
brev vilka har på orten beuädes "order"*

Hur såg instrumentet ut? Finns det kvar?

*Tjörstorps by - Falby församling har for jemais etc
cirka 60 cm långt hornet (ungefärligen) trots att finnes detta kvar
ännu*

Fanns bylåda, vari handlingar förvarades? Utseende, mått. Hade den
skjutlock? Finns den kvar?

*Bee Eda med skjutlocke finnes kvar. Tidigare har finniat
gaula, meckel misteriösa handleger. Men är piblets löja
personel i störde*

Funnos knävlingar eller bystockar (träpinna, på vilka böter anteckna-
des?) Är det bekant om man haft sådana annorstädes?

Nej.

Böfve & Kyrkbygd — på ställen där Gamla Hudiksvalls lällas
blivit en ny gäng med bygde vällor.

I en förmiddag i Hudiksvall var oftast ett depelet gille
med bygde vällor som den orgiade och fruktet hos den lilla byn.

I Göteborgs förening om befolkningen där jag kommit utvärder
på sju giller — var det riktigt förfärtiga — inte endast bygde fast
utan också till den föreningens orde en goda välla och
Uppgifterna avse följande byar:

Uppgifterna är lämnade av: Job aman för Hudiksvall och sön

Anders Larsson för Detalj i Kyrkbygd

och han sätter sig i regelbundet fram i bygdens annan

4270

4270

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVVallby. Kyrkheddinge socken.

Åldermansinstitutionen finnes ännu kvar i denna by.

Bys lur är en rak kopparlur, som är 58 cm lång, och har en mynningsdiameter av 10 cm. Den saknar handtag.

Lådan är en skjutlåda av fur, sinkad i hörnen, längd 73 cm, bredd 18 cm, höjd 14,5 cm. Den är målad i rödbrun färg. Lister, blommor och blad på locket är målade i blå färg.

På locket är målat i blå bokstäver:

Denna Låda Målatt Den 15. Marsi 1824: I valbÿg Hos
M L S C D B Mållare.

N ^o 1	N ^o 2	N ^o 3	N ^o 4	N ^o 5	N ^o 6
N O S.	I J S.	M L S.	M L S.	E K H D.	A B S.
				E E L D.	

N ^o 7	N ^o 8	N ^o 9	N ^o 10	N ^o 11	N ^o 12
I L S.	A A S.	A H S.	B P S.	H P S.	L I S.
N ^o 13		C M O S.			

H270.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Vallby bys
lur.

Skriv endast på denna sida!

Aldersmansgille firat på traditionellt sätt i Vallby. Nämndeman Ola Pålsson i Vallby, Kyrkheddinge socken, hade i fördags till sitt hem inbjudit byalaget till årssammanträde och äldermansgille. Dessa äldermansgillen är som bekant numera ganska sällsynta.
 Sedan förfiskningar intagits, granskades föregående års räkenskaper och förvaltning. Ansvarsfrihet beviljades åt ältermannen, nämdeman Ola Pålsson, för räkenskapsårets förvaltning.
 Vid måltiden, som herrskapet Pålsson undfågnade sina gäster med, hölls flera tal och värden på stället berörde de gamla symbolerna, »lådan och hornet», vilka ju är de värdefullaste minnen från en svunnen tids byordningar. Dagens fest blev på sätt och vis även en hundraårsfest, i det att på »byalådan» står årtalet 1824.
 Byamänner förenade sig i ett samfällt leve för minnet av fädrens åra och byordinningar.

Lundslagblad 25-11-24